

Hodnocení: 2 body – dost hrozně napsané, pište jednodušeji, jako byste to vysvětloval někomu, kdo ten text vůbec nezná; je dost možné, že tomu textu celkem rozumíte, ale z Vašeho shrnutí to zřejmé není

Písemná příprava č. 5

Jiří Bureš (333064), SOC 400

Latour, B. 1999. *Pandora's hope: Essays on the reality of science studies*. Cambridge: Harvard University Press.

Alternativní název (kapitola 4): Jev jako dílo – spolupráce Pasteura a kvasinek

Jev se stává objevem prostřednictvím změny s objevitelem v důsledku jejich činností. Uskutečnění změn je podmíněno třemi procesy (soudy, líčení). Za první je to zpráva o objeveném, za druhé vytvořená situace objevu a za třetí vyřešení vztahu mezi těmito procesy. Řešení tohoto třetího líčení probíhá experimentem, kdy objevitel jedná tak, aby se objev mohl jevit nezávisle na jeho jednání. Úspěch, tedy uskutečněná změna (vyjevení) a vzájemné zdůraznění vlastností jevu a objevitele, závisí na všech třech procesech. Aby se něco mohlo jevit, musí to být dílem, tzn. podpořeno činností a to spolu-prací mezi lidskými a nelidskými aktéry a věcmi. Vědecká konstrukce faktu není prostě nezávislá na věcech, ale je jednání zvyšující nezávislé jednání jevu.

Alternativní název (kapitola 5): Instituce věcí

Rozlišení mezi subjektem a objektem omezuje počet aktérů na dvě skupiny – aktivní a pasivní. Latour navrhuje toto rozlišení rozšířit na neurčité množství aktérů, mezi kterými nejsou metafyzické propasti (jako mezi objektem a subjektem, světem a jazykem z pohledu „filosofie jazyka“), ale rozdíly. Pro koncepci *jednání* to má ten důsledek, že přísluší všem aktérům, nikoliv nejen subjektu. Jednání není lineární a jednosměrné, není to průnik do skutečnosti věcí, ale interakce, kde se podporují činnosti věcí a zdůrazňují odlišné vlastnosti (Pasteur více jedná a více jedná i kvasinky, vzájemně se zdůrazňuje povaha jejich jednání).

V korespondenční teorii pravdy věci jsou nebo nejsou. Z této perspektivy má Pasteurovo oznámení objevu má svou historii, neboť jde o jednání subjektu, ale kvasinky jako objekty historii nemají, protože prostě jsou, a tedy vždy stejně byly. Jiné výklady jsou nepravdivé, nejsou zajímavé a vedle toho nová koncepce zpětně vysvětluje vlastnosti a povahu jevu – tím mizí dějiny kvasinek.

Dějiny věcí a přírody jsou důsledkem Latourova pragmatismu - jednáící je existující a přiblížení ontologie s epistemologií - poznání je existencí. Věci jsou instituce, protože jsou proměnlivé dle různého jednání a různého poznání – nejsou o sobě, ale zasazené do vztahu s jinými lidským, či nelidským.